

JOAN F. MIRA

*“A les Espanyes,
però, tot ha de ser
diferent: per
començar, es tracten
metòdicament els uns
als altres de nazis
o equivalents,
de malalts i tarats, es
tracten d’assassins
amb sang d’infants
a les mans,
o de còmplices
de Saddam.
No es parlen
ni s’escolten:
s’insulten
amb violència,
s’amenacen”*

Efectes col·laterals

En aquest nou llenguatge –nou i tan vell!– on la precisió aparent amaga eufemismes torbadors, els efectes col·laterals, com vostès saben, són aquells morts i ferits, aquelles destruccions, que se suposa que l’atacant no pretenia causar a l’atacat: víctimes civils, destrosses no militars, suposadament inevitables. Les armes moderníssimes, tot i ser tan intel·ligents (un altre neologisme que posa la pell de gallina), encara estan sota el control de persones humanes, fal·libles, sovint obcecades com el senyor Rumsfeld, que faria un paper perfecte encarnant el Dr. Strangelove de la pel·lícula i cavalcant, barret Stetson en mà, un míssil de creuer (de vacances) sobre el Tigris i l’Eufrates, i aterrant, convidat, al jardí d’un dels innombrables palaus del seu antic amic Saddam Hussein. Bé, doncs, deia que els danys col·laterals plouen sobre civils innocents, homes, dones i criatures, com és propi de tota guerra moderna o antiga, i plouen també (això es diu “foc amic”: *friendly fire*) sobre els mateixos soldats britànics i nord-americans: si s’equivocuen tant que la major part de les baixes, fins ara, són per foc propi, com no s’han d’equivocar amb els enemics. Tot això, en qualsevol cas, era previsible: fer la guerra vol dir matar i destruir, i sense destrucció i mort no hi ha guerra. Hi haurà exercicis tàctics, *war games*, maniobres, però no guerra. Ara, però, en aquesta segona guerra del Golf (“llibertat per l’Iraq”, “destrucció de l’Iraq”, “el gran *show* de l’Iraq”, o com en vulguen dir), els efectes col·laterals han arribat més lluny del que és habitual: han arribat als països d’Europa, d’Àsia i d’Amèrica, als musulmans i als cristians de l’univers, en forma de manifestacions massives, debats parlamentaris, baralles, enfrontaments i divisions, com feia molts i molts anys que no se’n veien de tan generals i tan potents. I han arribat al regne d’Espanya amb resultats singularment destructius, dissolvents de raons, buidadors de cervells, i gravíssims per la conservació de la sensibilitat civil, de l’estètica i de l’ètica. Jo no ho acabe d’entendre en els seus propis termes: una decisió de política exterior (encertada per Aznar i els seus, equivocada per mi i per moltíssima gent), el rebuig a una guerra remota (justa per qui la mogué, injusta per mi i per moltíssima gent), la commoció per les víctimes que ens mostra a cada instant la tele, les ganes generals d’aprofitar-ho per afeblir el govern i el seu partit, molt bé: tot això explica i justifica protestes, manifestacions, adhesions i rebuigs, debats i algunes paraules grosses.

Fins ací, més o menys com en altres països d’Europa, Itàlia (amb Berlusconi embolicant magistralment la troca), França (amb la dreta presidencial contra la guerra, i per això mateix ja dividida), Alemanya (mirant de no alçar massa la veu, per culpa dels fantasmes de la casa), i Gran Bretanya, on el primer ministre dóna la cara i no li la trenquen, més de cent diputats del seu partit voten en contra seua, i no passa absolutament res. A les Espanyes, però, tot ha de ser diferent: per començar, es tracten metòdicament els uns als altres de nazis o equivalents (paraules d’Aznar, paraules de Maragall), de malalts i tarats (paraules públiques infames del candidat socialista a alcalde de València, al·ludint al càncer de la ministra Ana Palacios; i jo pregunto: quin partit és aquest que no fulmina un candidat així?), es tracten d’assassins amb sang d’infants a les mans, o de còmplices de Saddam. No es parlen ni s’escolten: s’insulten amb violència, s’amenacen. Incendiar seus d’un partit, passejar fotos de diputats amb la paraula “assassí”, traure al parlament una pàgina de diari amb una nena ferida com a prova de la culpa del govern, difondre vídeos on els polítics de l’oposició apareixen en manifestacions, tot això, coses així, no són anècdotes: son expressions d’alguns dèficits molt greus, d’algunes velles històries no del tot superades. Com quan, necessàriament, havies de ser o “fascista” o “rojo”. I necessàriament, per tant, l’adversari polític era un enemic a eliminar, que és un efecte no tan col·lateral.